

БАРДАЎ ЦЯГНЕ Ў ВІЦЕБСК...

На XXX фестываль-свята аўтарскай песні «Віцебскі лістапад» прыехалі ўдзельнікі з Беларусі, Расіі, Чэхіі, Нідэрландаў, іншых краін. Сярод шматлікіх замежных бардаў быў і Сяргей ДЖЫГУРДА, які раскажаў у грымёрнай карэспандэнту «Звязды» пра любоў да Беларусі.

Сяргей ДЖЫГУРДА
(кадр з фільма «Сповідзь д'ябла», 2008 год).

Самаакупны праект

Бардаўскі фэст нават старэйшы, чым знакамты «Славянскі базар», і з'яўляецца адной з візітывак культуры краіны.

— «Базар» сёлета адбыўся 25-ы раз, а «Віцебскаму лістападу» ўжо 30. І яго па праве таксама можна лічыць брэндам, унікальнай старонкай у культурным жыцці горада, краіны, — лічыць генеральны дырэктар «Цэнтра культуры «Віцебск», кіраўнік дырэкцыі міжнароднага фестывалю мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску» Аляксандр СІДАРЭНКА.

Праект самаакупны. Гледачы ахвотна купляюць не толькі білеты на асобныя канцэрты, але і абанемнты на права наведваць усе пляцоўкі. У будучым свята аўтарскай песні будзе знаходзіць новых прыхільнікаў і аўтараў, не сумняваюцца арганізатары.

На тэрыторыі былога СССР самы «доўгайграючы» расійскі бардаўскі фэст — Грушыньскі. Упершыню ён адбыўся ў 1968 годзе пад Самарай. У Віцебску барды выступаюць на сцэне ў зале, а не на ўлонні прыроды. У гэтым розніца, як падкрэсліваюць арганізатары «Віцебскага лістапада». Патэнцыйныя ўдзельнікі конкурсу праходзяць адбор. Ад іх чакаюць і акцёрскія задаткі. Падчас конкурсу разам з журы працуе экспертна савет. Усё гэта сведчыць пра высокі ўзровень фэсту.

Уладальнікам Гран-пры конкурсу аўтарскай песні сёлета стаў Анатоль Папейка з Магілёва. Ён атрымаў дыплом і памятна прыз, выраблены спецыяльна для юбілейнага «Віцебскага лістапада».

— Я і беларускі бард Вольга Залеская прыдумалі праект пару гадоў таму. Выраслі, што вельмі добра паслухаць, як выконваюць класіку аўтарскай песні на мовах тых краін, дзе цікавіцца нашай культурай, цэняць і любяць яе. І слухае не толькі рускамоўная публіка. Выступалі ў Польшчы, Чэхіі, Славакіі, Германіі, Аўстрыі, Расіі, — растлумачыў Аляксей ГАЛЫБІН, кіраўнік арт-лабараторыі «Вышыня» і міжнароднага праекта.

Спадарыня Залеская — адна са стваральнікаў «Віцебскага лістапада».

— Фестываль мы пачыналі ў якасці свята для сябе. І ён цяпер стаў велізарным мерапрыемствам з 30-гадовай гісторыяй. У розныя гады знаходзіліся энтузіясты, якія не апускалі рукі пры падрыхтоўцы да чарговага фэсту. І былі заўсёды тыя, хто дапамагаў. А сёння, дзякуючы Уладзіславу Цвікі, кіраўніку «Віцебскага лістапада», упершыню выканаем у Віцебску бардаўскую класіку, — дадала Вольга ЗАЛЕСКАЯ.

Старэйшы брат пра жанчын і смятану

Сяргей Дзжыгурда, старэйшы брат Мікіты Дзжыгурды, арыст тэатра і кіно, аўтар песень — адзін з удзельнікаў «Цыгата».

— Ніколі не думаў, што буду перакладаць вершы Высоцкага і Акуджавы на ўкраінскую мову. Некаторыя казалі: навошта? Аказалася цікава. Нават у Маскве дзякуюць. Кажуць, што новы сэнс пачулі, дакладней палібілі разуменне песні і тэксту. Добра пераклады даюць магчымасць зайграць песням новымі гнянмі. Гэта як алмазу дадаць аправу, — разважае ён.

Сяргей на пяць гадоў старэйшы за Мікіту. Летам адсвяткаваў 60-ю гадавіну нараджэння. Пасля вучобы ў Кіеўскім інстытуце тэатральнага мастацтва працаваў у тэатрах Данецка і Кіева. У апошнія гады живе ў Маскве.

— З задавальненнем прыезджаю ў Беларусь. Тут сустракаюся і з украінскімі сябрамі. У Брэсце і Мінску быў, у Гомелі. Вельмі цудоўна адчуваў сябе на міжнародным музычна-спартыўным свяце «Вялікая бардырыбалка» ў Магілёўскай вобласці.

А ў Віцебску даўно не быў. Апошні раз у 1979-м ці 1980 годзе — падчас гастролі Данецкага тэатра. Спадабаўся горад, як і краіна. Прыгожыя жанчыны, спакойныя мужчыны, ветлівыя вадзіцелі і непадкупныя міліцыянеры. У гэтым сэнсе не моцна змянілася краіна з таго часу, — успамінае Сяргей Барысавіч.

Чамусьці яму вельмі запомнілася, як у сталоўцы браў паўшклянкі смятаны, туды ўстаўляў чайную лыжку, і яна стаяла.

— Перагортваў шклянку, ішоў ад стала, а яна не падала! Чым падабаецца ў вас: няма падробак. Я пра спіртное, прадукты — усё сапраўднае! Не ведаю, як гэта робіцца, але прыемна. І падчас СССР ніхто не разводзіў тую ж смятану... Працавітыя і сумленныя, добрыя і разумныя людзі жывуць у Беларусі. Я цяпер прыехаў з Масквы а 5-й гадзіне раніцы, ніхто не сустракаў. Таксіста пытаю, ці давязе да гатэля? Ён адказаў, што пешшу можна дайсці. Таксіст, які мог бы зарабіць! Я заблукаў. А побач дама з сабакам гуляе. Яна мяне давяла да дзвярэй. Простая душэўнасць і чалавечая спагада! Гэта дарагога каштуе, — не шкадаваў кампліменты Сяргей Дзжыгурда.

...І пра брата

Пачуўшы пытанне пра брата, сказаў, што апошнія два гады яны наогул не маюць зносін, нават па тэлефоне. Прычыну не раскрыў.

— Наконт скандальнай славы яго, рэпутацыі (доўгая паўза)... Бадай, як кажуць, увайшоў у ролю. Але ён заўсёды быў адкрытым, вясёлым, сумленным і шчодрым. Проста так атрымліваецца, што Мікіце ў гэтай рэальнасці цяжка існаваць. Такім ён нарадзіўся, — сказаў Сяргей Дзжыгурда.

У адказ на пытанне пра ўласнае асабістае жыццё Сяргей далічыў на пальцах шлюбы да чатырох, пакуль іншы бард яго не перабіў. Пахватаваў, маўляў, «план» выкананы. Дадаў, што чарговая жонка збірае званочкі. У яе калекцыі і беларускія ёсць.

Сам ён нічога не калекцыянуе. Бывае, на гастрольх купляе маленькія талерачкі, каб павесіць на сцяне. Прызнаўся, што нават уласнае фота не захоўвае, бо іх калісьці стала вельмі шмат.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
pukshanski@vziazda.by

І карціны спяваюць

Падчас юбілейнага фэсту ў канцэртнай зале «Віцебск» было многае ўпершыню. Адбыўся відэамост паміж аўтарамі-выканаўцамі з розных краін. Прэзентавалі выставу «Рытмы і рыфмы часу», прысвечаную паэзіі і музыцы ва ўсіх яе прыродных, культурных, сімвалічных і чароўных сэнсах. На ёй можна было ўбачыць больш за 100 мастацкіх твораў 35 аўтараў.

У фале публіка «трапляла» і ў савецкае мінулае — у імправізаваную кватэру. Сярод экспанатаў былі старыя мэбля, халадзільнік, кінаўстаноўка, якая круціла аматарскія кадры.

Душэўнасць і дэмакратызм вялі рэй. На гала-канцэрце, прысвечаным юбілею, гучалі песні розных жанраў і стыляў. Вельмі спадабаўся публіцы канцэрт праекта «Буллат Акуджава. Уладзімір Высоцкі. Цытаты». На ім песні мэтраў бардаўскай песні гучалі на розных мовах, у тым ліку па-чэшску і ўкраінску.

На канцэрце, прысвечаным юбілею фэсту, выступае бард з Віцебска Алеся МЯДЗВЕДЗЕВА.

ВЕРНІСАЖ

АДЗІНСТВА ДУШЫ І НАВАКОЛЛЯ

Унутраная свабода Святланы Кастрыцы

Філасофія прыроды, гармонія свету і атмасфера ўтульнасці... Мастачка, член Беларускага саюза мастакоў, выкладчыца Мінскага дзяржаўнага каледжа імя Аляксея Глебава Святлана Кастрыца выкарыстоўвае гэты складнік ў творчасці і на асабістым прыкладзе дэманструе, як узнікае адзінства душы і наваколля. Сёлета аўтар куе дваццацігоддзе з пачатку творчай дзейнасці. З нагоды юбілею ў мастацкай галерэі «Універсітэт культуры» адкрылася выстаўка творцы «Прастора і свет».

За апошнія пяць месяцаў гэта другі вернісаж, дзе Святлана Кастрыца прадстаўляе мастацкія кампазіцыі. Толькі першая экспазіцыя складалася з невялікай колькасці работ, а вось другая — прыемны падарунак для мастачкі: у галерэі для твораў аўтара адведзены тры залы, у кожнай размешчаныя работы розных перыядаў мастацкай яе дзейнасці.

Экспазіцыя складаецца з пейзажных палотнаў, наюрмортаў і партрэтаў. Творчасць Святланы Кастрыцы нібы музыка — кранае абсалютна розныя струны душы, захопляе інтрыгай, нечаканасцю. Якраз адчуванне такога трапятання ў душы канцэнтруе ўвагу на дробязях, якіх, дарэчы, у работах мастачкі шмат.

Творчасць Святланы Кастрыцы вызначаецца стылістычнай разнастайнасцю (эксперыментальны жывапіс, рэалізм, імпрэсіянізм). Мастачка спрабуе гарманічна спалучаць простору святла (адсюль і назва выстаўкі) з больш насычанымі адценнямі. Але ж няўзброеным вокам бачна, што святло перамагае, у творах апошняга часу яно літаральна запаўняе палатно цалкам.

Як адзначыла на адкрыцці праекта куратар выстаўкі, мастацтвазнаўца, культуролаг Ксенія Сяляцкая-Ткачова, творы Святланы Кастрыцы — гэта чысціня, лірычная споведзь

душы, што глыбока раскрывае асобу аўтара перад гледачком. Пагрузіцца ў прастору мастачкі — значыць злавіць кавалчак душэўнага цяпла, адчуць духоўную змястоўнасць аўтарскіх вобразаў.

Мастачка даволі часта ўдзельнічае ў пленэрах, як мясцовых, так і замежных. Таму тэма прыроды ў яе творчасці з'яўляецца адной з галоўных. У экспазіцыі каларыс-

тычныя пейзажы змяняюцца адзін за адным. Здаецца, што разам яны ствараюць вялікі калаж альбо мастацкую кінастужку, дзе кадры поўняцца мяккімі беларускімі краявідамі ў розным выкананні.

Партрэты аўтара падзяляюцца на некалькі тыпаў: ёсць пляшчотныя, лёгкія, выкананыя ў пастэльных тонах, а ёсць і з магічным падтэкстам. Тут многае таксама залежыць ад перы-

«Увечары на возеры», 2016 г.

«На сталі», 2014 г.

ядаў творчасці, у якіх унутранае адчуванне і падзеі калісьці выконвалі важную ролю.

Наогул, ад асобы мастака залежыць шмат што. У выпадку Святланы Кастрыцы яе ўнутраная гармонія, святло і спакой дакладна перададзены ў мастацкіх творах. Адрозна ўважаны мастацкі почырк аўтара, стаўленне

творцы да прыроды, чалавека і нават грамадства. Святлана Кастрыца — мастачка, здольная адкрыць свой свет для людзей. На працягу многіх гадоў яна не толькі вучыць дзетка мастацкай справе, але ж і сама вучыцца не губляць цэпльна і святло душы.

Вікторыя АСКЕРА